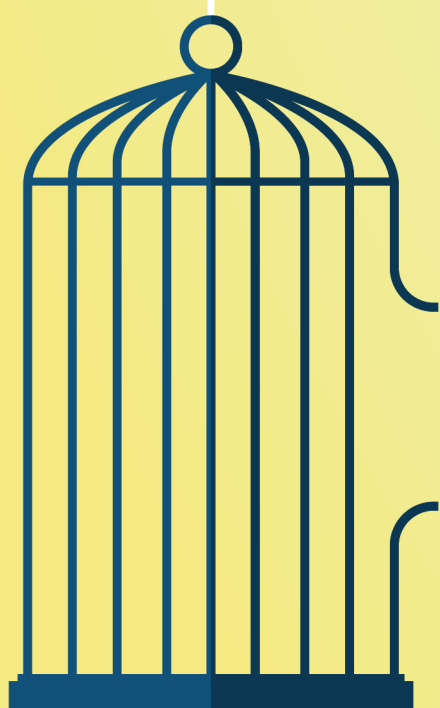

Vrij Links

Jaarverslag stichting Vrij Links
2020

Inhoudsopgave

VOORWOORD.....	3
1. SAMENVATTING.....	4
2. MISSIE EN VISIE VRIJ LINKS	5
2.1 MISSIE	5
2.2 KERNWAARDEN	5
2.3 ONAFHANKELIJKHEID	6
3. ACTIVITEITEN.....	7
3.1 ONLINE PLATFORM	7
3.2 BIJENKOMSTEN EN DEBATTEN DOOR HET LAND.....	9
3.3 LES EXTRÊMES SE TOUCHENT	9
3.4 DE 80/20-DIALOGEN	9
3.5 VRIJ LINKSE BIJENKOMSTEN	10
3.6 SPREKERSCOLLECTIEF	11
4. AGENDERING DOOR VRIJ LINKS	12
4.1 VRIJ LINKS EN DE TWEEDE KAMER	12
4.2 VRIJ LINKS IN DE MEDIA	13
4.3 VRIJ LINKS IN DIALOOG.....	14
5. ORGANISATIE.....	15
5.1 BESTUUR.....	15
5.2 REDACTIE EN ONDERSTEUNING.....	16
5.3 COMITÉ VAN AANBEVELING	17
6. JAARREKENING.....	18
6.1 TOELICHTING.....	18
6.2 BALANS 31-12-2020.....	19
6.3 VERLIES- EN WINSTREKENING 2020	20
7. PARTNERS EN NETWERK.....	21
8. CONTACT	21

Voorwoord

2020 was om veel redenen een jaar om niet te vergeten. Het was het jaar waarin de coronapandemie iedereen hard raakte. Veel mensen in onze samenleving die toch al kwetsbaar waren, kregen het nog moeilijker. Even leek het erop dat de coronapandemie ons solidariteitspolitiek zou bieden waar we met z'n allen langdurig een beetje beter, zorgzamer en verdraagzamer van zouden worden, maar de pandemie zette de bestaande verhoudingen geregeld op scherp en verdeeldheid en polarisatie werden er niet minder om.

De coronapandemie raakte ook onze organisatie. Van de vrijwilligers van Vrij Links vroeg 2020 de nodige flexibiliteit en veerkracht. Vroeg in het jaar hebben we onze activiteiten moeten aanpassen aan de nieuwe maatregelen ten behoeve van veiligheid en volksgezondheid. Maar het jaar bracht ook kansen. Zo leerden we sneller anticiperen op de actualiteit, makkelijker online schakelen en hebben we onze waarden op nieuwe manieren over het voetlicht weten te brengen.

Het succes van de Vrij Links Kieslijst bijvoorbeeld, hadden we bij aanvang van 2020 niet kunnen voorzien. Deze activiteit ontstond uit het omdenken van de geplande fysieke debatten die niet konden doorgaan vanwege de corona-maatregelen. En uit de behoefte om desondanks een grote groep mensen te betrekken en aan te spreken op het belang van een maatschappij en politiek met gedeelde waarden. De Kieslijst nodigde uit tot input en suggesties en onze mailbox stroomde vol met ideeën, waar we als team ongelooflijk veel inspiratie uit putten. We zijn erg blij dat we met deze en andere initiatieven tegemoetkwamen aan een behoefte voor een meerstemmige politiek en dat we onze doelen uit het beleidsplan 2020 toch ten uitvoer hebben weten te brengen.

Vrij Links heeft ook belangrijke stappen gezet om de positie van de stichting te verstevigen. De organisatie heeft vanuit een waarden-gedreven aanpak concrete politieke en maatschappelijke impact vergroot en de eigen inhoudelijke lijn verstevigd door het formuleren van kernthema's. Daarnaast is grote voortgang geboekt met interne professionalisering en de financiële gezondheid van de stichting. Met alle vrijwilligers hebben we het debat over progressieve, vrijzinnige waarden in Nederland en in toenemende mate eruiten, gefaciliteerd en gestimuleerd en perspectieven toegevoegd die niet of onvoldoende vertegenwoordigd zijn in media en het publieke debat.

We willen al onze relaties, partners en donateurs bedanken voor het mogelijk maken van onze activiteiten en de steun aan vrijzinnige en progressieve stemmen in het publieke debat. Onze auteurs willen we bedanken voor het schrijven van scherpe, diepgravende en persoonlijke verhalen en artikelen. En natuurlijk willen we onze lezers bedanken voor de motiverende, betrokken en kritische reacties en voor het doorgeven van het vrije woord.

Dit jaarverslag begint met een samenvatting. Vervolgens beschrijven we de missie en visie van Vrij Links en geven we een toelichting op afgeronde en doorlopende activiteiten. We staan uitgebreid stil bij onze agendering en impact op het veld en geven inzicht in de organisatie, interne uitdagingen en onze partners. Ook presenteren we de jaarrekening met een toelichting hierop. Ik wens u veel leesplezier.

Femke Lakerveld,
Voorzitter stichting Vrij Links

1. Samenvatting

De groei van Vrij Links en de uitbouw van de website en de stichting die we in 2019 in de steigers hebben gezet, hebben we ondanks de coronapandemie in 2020 kunnen bestendigen en doorzetten. Van de vrijwilligers van Vrij Links vroeg dit het afgelopen jaar de nodige flexibiliteit en veerkracht. Hoewel we door de coronapandemie genoodzaakt waren een aantal activiteiten om te vormen of uit te stellen, bracht 2020 ook kansen. Zo leerden we sneller anticiperen op de actualiteit en hebben we ook dit jaar onze kernwaarden goed over het voetlicht weten te brengen.

In 2020 hebben we voor en achter de schermen doorgewerkt aan de continuïteit van ons belangrijkste uithangbord; het platform www.vrij-links.nl. Nieuwe vrijwilligers en auteurs die onze missie om de vrijzinnige en progressieve stemmen in het debat onderschrijven, zijn toegevoegd aan de redactie. Onze interne organisatie is verder geprofessionaliseerd en verbeterd. Het instellen van periodieke online teamvergaderingen en het in gebruik nemen van een online project- en samenwerkingsomgeving heeft ertoe geleid dat we binnen ons team en daarbuiten ook zonder fysiek samen te komen, goed de verbinding konden blijven maken.

We hebben ons volop laten horen over thema's die Vrij Links aan het hart gaan zoals individuele vrijheid, secularisme en het vrije woord. De gevolgen van de coronapandemie hebben ertoe geleid dat op het platform zowel qua vorm als inhoud de verbreding is opgezocht, met meer aandacht voor kunst, cultuur en sociaaleconomische thema's. Omdat de organisatie van een reeks thematische bijeenkomsten door het land moest worden opgeschort, hebben we gezocht naar andere manieren om sympathisanten van Vrij Links bijeen te brengen. Daartoe organiseerden we dit jaar in de geest van de salons ten tijde van de Verlichting voor het eerst een e-salon. Ook de interactieve Vrij Linkse Kieslijst vervulde de behoefte aan uitwisseling en debat.

In dit jaarverslag staat naast een beschrijving van onze activiteiten en onze cijfer- en getalsmatige output ook onze impact centraal. Door het steunen en opzetten van acties hebben we ons hard gemaakt voor individuele vrijheden. Verschillende Kamerleden, links, rechts en in het midden hebben zich dit jaar laten inspireren door Vrij Links. Maatschappelijke of publieke organisaties hebben onze commentaren, vragen en suggesties ter harte genomen. Tevens hebben we een doorstart gemaakt met de ontwikkeling van de contouren van het sprekerscollectief om onze impact nog verder te vergroten. Ook internationaal hebben we via samenwerking met diverse organisaties, onze Vrij Linkse thema's weten te agenderen.

Stichting Vrij Links heeft het tweede volledige boekjaar afgesloten met een boekwinst van € 7.821,- op een omzet van € 38.233,- (4,5% lager dan begroot). Waar 2019 nog afgesloten werd met een negatief eigen vermogen begint de stichting financieel gezond aan 2021, met een eigen vermogen van € 1.518,-. Wij verwachten deze stijgende lijn in het komende jaar door te kunnen zetten.

2. Missie en visie Vrij Links

2.1 Missie

Stichting Vrij Links heeft ten doel het debat over progressieve, vrijzinnige waarden, in en buiten Nederland, te faciliteren en te stimuleren omdat deze ondervertegenwoordigd zijn in het maatschappelijke en politieke domein, opdat mensen zich hierin kunnen herkennen, hierbij kunnen aanhaken en de politiek kunnen helpen aanscherpen en verstevigen.

Centraal hierin staan een vrij en onbelemmerd debat, secularisme en een herwaardering van individuele vrijheid. Vrij Links beoogt hiermee bij te dragen aan een open, pluriforme, democratische samenleving waarin de vrijheid en gelijkwaardigheid van ieder individu gewaarborgd is.

Vrij Links richt zich op politieke partijen, opiniemakers, academici en het algemene publiek die zich traditioneel vooral, maar niet uitsluitend, aan de linkerkant van het politieke spectrum bevinden. De stichting is niet gelieerd aan een politieke partij; Vrij Links is een onafhankelijke maatschappelijke organisatie.

2.2 Kernwaarden

Vrij: Wij voelen ons vrij om te zeggen wat we willen en dat willen we voor iedereen.

Vrij is het meest gekaapte woord van de wereld. Voor ons is het essentieel dat er een goed en groot besef komt van wat vrij echt betekent. Voor het individu en voor de samenleving. En hoe dat er dan in de praktijk uitziet. Wij brengen het gesprek daarover op gang. En daarbij zetten we altijd de redelijkheid in. We houden vol omdat we weten dat het tijd en moeite kost om dat besef te kweken.

Uitgesproken: Er is niets waarover we ons niet durven uitspreken.

Wat lijkt het toch vaak moeilijk om duidelijk te zijn. En toch kiezen we daarvoor. Omdat we weten dat het werkt. Omdat het de discussie helder houdt. Omdat alleen een onbelemmerd debat de beste ideeën oplevert. Soms is het dan nodig om rebels te zijn. Taboes te doorbreken. Wij willen dat in de samenleving op de juiste manier keuzes gemaakt worden. Dus zijn wij uitgesproken.

Meerstemmig: Meerstemmig zijn betekent dat je een krachtig geluid laat horen.

Wij geloven in de kracht van het individu om zijn eigen stem te laten horen. De ene keer solo, dan weer samen. Zoals muziek diepte krijgt door meerdere lagen en instrumenten, krijgt ons geluid diepgang doordat we de verschillen koesteren. Want hoe vrij is een samenleving als er geen enkele dissonant te horen is?

Seculier: Een seculiere samenleving is een voorwaarde voor gelijkwaardigheid.

Ieder mens moet zich vrij kunnen verbinden aan een geloof of overtuiging. Of zich veilig ervan kunnen losmaken. Dat kan alleen in een seculiere samenleving. Die samenleving voedt het kritisch denken van elk individu. En schept ruimte voor twijfel en onderzoek. Zo kunnen individu en samenleving zich ontwikkelen.

Nieuwsgierig: Nieuwsgierigheid is een vereiste om los te komen van dogma's en vooroordelen. Oprechte vragen leiden tot vooruitgang en het vinden van de waarheid. Met nieuwsgierigheid doorbreek je het groepsdenken dat mensen reduceert tot oppervlakkige identiteiten. Daardoor ga je het individu weer zien en de overeenkomsten die ons verbinden. Dat is de basis voor gelijkwaardigheid en solidariteit.

2.3 Onafhankelijkheid

Vrij Links heeft als onafhankelijke organisatie een unieke, vrije positie. Vrij Links is terughoudend met het innemen van standpunten en biedt ruimte aan individuen om hun eigen opvattingen uit te dragen, zodat daarover onderling en met de buitenwereld het debat gevoerd kan worden. Wel agendeert Vrij Links op basis van gemeenschappelijke waarden bepaalde onderwerpen, zoals de herwaardering van individuele vrijheid, de vrijheid binnen kunst, wetenschap en journalistiek en economische en maatschappelijke ongelijkheid.

Betrokkenen bij Vrij Links zijn vrij om hun eigen meningen naar buiten te brengen en zijn niet gehouden aan een gezamenlijk standpunt, noch is een standpunt van Vrij Links als organisatie af te leiden uit meningen van individuele betrokkenen en vragen wij betrokkenen niet te spreken uit naam van Vrij Links, daar waar het een persoonlijk standpunt betreft.

3. Activiteiten

De meest zichtbare en centrale activiteit van stichting Vrij Links is het online platform www.vrij-links.nl. Hier wordt invulling gegeven aan de meerstemmigheid en Vrij Linkse waarden. Daarnaast organiseerde Vrij Links in 2020 - in lijn met de traditionele saloncultuur ten tijde van de verlichting - een drukbezochte 'e-salon' en lanceerden we in aanloop naar de verkiezingen de interactieve Vrij Links Kieslijst. De financiering voor het project 'De 80/20-dialogen' is gerealiseerd en de verkenning naar het opzetten van een sprekerscollectief is voortgezet. In de media was Vrij Links zichtbaar aanwezig met publicaties, interviews en verwijzingen in landelijke dagbladen, tijdschriften, podcasts en websites.

3.1 Online platform

In 2020 is zowel inhoudelijk, organisatorisch als wat betreft bereik verder gewerkt aan de positionering van ons online platform. Ondanks de gevolgen van de coronapandemie en de (persoonlijke) uitdagingen van de vrijwilligers op de redactie is het aantal publicaties op het platform nagenoeg gelijk gebleven aan dat van 2019. In 2020 publiceerde Vrij Links in totaal 177 artikelen, waaronder 15 interviews. De bijdragen kwamen van een pluriforme groep van 69 verschillende auteurs met uiteenlopende kennis en expertise uit alle lagen van de samenleving.

Sinds de oprichting van het platform hebben de persoonlijke verhalen van bekende en minder bekende mensen die streven naar individuele vrijheid centraal gestaan, zoals bijvoorbeeld de verhalen van [Amir Maniee](#), [H.S. Barre](#) en [Nanette](#). Ook via interviews brengen we persoonlijke verhalen die het belang van individuele vrijheid en solidariteit concreet maken. In 2020 interviewde Vrij Links bijvoorbeeld [Chinello Ifebigh](#) naar aanleiding van de Black Lives Matter demonstratie op de Dam, acteur [Abbie Chalgoum](#), oud-politicus en homoactivist [Coos Huijsen](#) en [Boris van der Ham](#), voormalig voorzitter van het Humanistisch Verbond.

De coronapandemie kwam uitgebreid aan bod op Vrij Links, met aandacht voor de impact op werknemers in vitale beroepen. De filosofische beschouwing over [Corona en Vrijheid](#) van Peter de Graeve of een [seculiere kijk](#) op de uitzondering op de maximale groepsgrootte van religieuze bijeenkomsten van Max Waterman raakten duidelijk aan Vrij Linkse thema's. Eddy Terstall en Femke Lakerveld schreven tijdens de eerste lockdown over een [verantwoorde route](#) uit de pandemie, op basis van waarheidsvinding, rekening houdend met zwakkeren in de samenleving. In dezelfde periode publiceerden we een praktische denkoefening van de Franse filosoof [Bruno Latour](#) om na de crisis niet terug te vallen op onze oude economische productiesystemen. En Peter van Zutphen betoogde dat het [applaus voor de helden](#), de mensen die essentiële beroepen werken, niet alleen bij applaus kon blijven.

Vrij Links behaalde landelijke media-aandacht met een [open brief](#) van Keklik Yücel aan de NOS over de 'divibase' waarin de nieuwsredactie de etniciteit van experts registreerde en de 'divibokaal' die op de redactie werd uitgereikt. De [publicatie over racisme](#) van Mathieu Peulen leidde tot een uitnodiging bij het TV-programma Hollandse Zaken. Het Humanistisch Verbond besloot mede naar aanleiding van een [kritische publicatie](#) over de Handreiking Kinderen en Racisme de verspreiding van deze handreiking voorlopig te staken en met een diverse, meerstemmige werkgroep nog eens goed te kijken naar een meer pluriforme, op universele humanistische waarden gestoelde methode.

Daarnaast boden we op ons platform ruimte aan maatschappelijk activisten als [Shaparak Shajarizadeh](#) (Iraanse vrouwenrechten activiste uit Iran betrokken bij White Wednesdays), [Shirin Musa](#) (Femmes For Freedom) en [Maryam Namazie](#) (One Law for All & Council of Ex-Muslims of Britain). Ook betuigde Vrij Links [steun aan de redactie Charlie Hebdo](#) bij de her publicatie van de omstreden cartoons naar aanleiding van de start van het proces tegen de terroristen die de aanslag pleegden op de redactie van Charlie Hebdo in 2015. Vrij Linkers ondertekenden de verklaring van een internationale coalitie om 22 augustus uit te roepen tot internationale [Apostasy Day](#) (Dag van de Afvalligheid). Na de moord op de Franse docent [Samuel Paty](#) legde het bestuur van Vrij Links bloemen bij 'De Schreeuw' in Amsterdam en bood het platform ruimte aan de perspectieven van docenten.

Mede dankzij het partnerschap met [Areo Magazine](#) konden op het platform enkele internationale publicaties, door Vrij Links vertaald naar het Nederlands, worden uitgebracht. Publicaties zoals die van [Ines Hamdan](#) over feminisme, [Helen Pluckrose en James Lindsay](#) over identiteitspolitiek en de civil rights movement en [Iona Italia](#) over besnijdenis. Ook besteedden we aandacht aan het belang van vrije kunst, met artikelen over cancel culture, zoals films en series die van Netflix verdwenen, Fawlty Towers dat door BBC werd gecensureerd en het kunstwerk [Destroy My Face](#) van Erik Kessels dat na kritiek door BredaPhoto werd verwijderd.

Het aantal unieke bezoekers op de website is ten opzichte van 2019 met 27% gestegen en het aantal pageviews nam met 22% toe. Op basis van een analyse van het bereik van Vrij Links op sociale media is de sociale mediastrategie verbeterd. Zowel op Twitter als Facebook nam het aantal volgers met ruim 20% toe en het aandeel bezoekers dat via Facebook de website bereikt, steeg van 19% naar 25%. In totaal komt ongeveer 60% van onze bezoekers via sociale media op ons platform terecht. Op Twitter alleen al werd een gemiddeld maandelijks bereik van 215.000 weergaven gerealiseerd.

Een andere belangrijke aanjager voor bezoekersaantallen zijn verwijzingen vanaf een breed spectrum aan websites, waaronder De Correspondent, Joop, Vrij Nederland, Geenstijl, Nieuwe Vrijdenkers, Saltmines, De Kanttekening en Nieuw Wij.

De ambitie om naar één publicatie per dag toe te werken, is vrij vroeg in het jaar losgelaten. Mede vanwege de nieuwe uitdagingen die de coronapandemie met zich meebracht. Meer aandacht is uitgegaan naar impact en bereik.

3.2 Bijeenkomsten en debatten door het land

Vanwege de coronapandemie hebben in 2020 minder fysieke debatten en bijeenkomsten plaatsgevonden. Hierdoor heeft ook Vrij Links in mindere mate dan in 2019 kunnen deelnemen aan debatten en bijeenkomsten georganiseerd door derden. Wel zijn we op andere manieren in gesprek gegaan met politici, bestuurders, publicisten, activisten en het algemene publiek. In de geest van onze missie hebben we dialogen opgezet met diverse maatschappelijke organisaties en Tweede Kamerleden (meer hierover in Hoofdstuk 4). Daarnaast hebben we interactie gezocht met onze achterban, zoals bij de 'E-salon' (zie 3.5 Vrij Linkse bijeenkomsten) en de interactieve Vrij Links Kieslijst.

De [Vrij Links Kieslijst](#) is een schaduwkandidatenlijst voor de Tweede Kamerverkiezingen en in december 2020 gelanceerd. Met nog een aantal maanden te gaan tot de verkiezingen presenteerde Vrij Links een lijst van 15 seculiere, vrijzinnige kandidaat-Kamerleden die oog hebben voor individuele vrijheid. De Vrij Links Kieslijst voorzag hiermee in een behoefte van politiek-maatschappelijk geïnteresseerden om bij de verkiezingen in 2021 'Vrij Links' te kunnen stemmen en via voorkeursstemmen een signaal af te kunnen geven. Naast serieus richtinggevend was de kieslijst luchtig en ludiek in aanpak. Iedereen kon in de aanloop naar de verkiezingen meekijken en kandidaten nomineren of juist diskwalificeren. Door activiteiten als deze hebben we onze missie kracht bijgezet. Bijeffect is dat we hiermee onze naamsbekendheid hebben vergroot.

3.3 Les extrêmes se touchent

De film *Les extrêmes se touchent* zet aan tot nadenken over de belangrijke rol van het debat in onze samenleving. De film bestaat als los kunstwerk maar is ook een instrument om een debat over het debat op gang te brengen. Het project bestaat uit een film van ca. 30 minuten in combinatie met één of meerdere debatavonden, mogelijk via livestream op televisie en/of internet. Het scenario is geschreven door Eddy Terstall, maker van onder andere de films *Simon* en *Vox Populi*.

Voor dit project is in 2020 een succesvolle aanvraag voor financiering gedaan bij het Amsterdamse Fonds voor de Kunsten. Het productieproces en de inhoud van deze fictiefilm zijn door de realiteit van het coronavirus ingehaald. Vanwege de coronapandemie en de barrières die deze onzekere periode opwerpen, hebben we besloten om de thematiek van het project, een vreedzame ideeën-strijd ten behoeve van het maatschappelijk belang, te integreren in het project 80/20 dialogen. De betrokkenen die voor dit project benaderd waren, zullen een rol krijgen in de 80/20 dialogen. Door individuen en hun strijd ten behoeve van fundamentele rechten en vrijheden te portretteren, laat ook het project 80/20 zien dat politieke strijd soms hard kan zijn, maar dat activisme en meerstemmigheid inherent zijn aan een goed functionerende democratie.

3.4 De 80/20-dialogen

De 80/20-dialogen is een interviewreeks die gaat over activisme ten behoeve van rechten en vrijheden uit het verleden en het heden. De grote strijd daarvoor in het verleden lijkt te vaak uit ons collectieve geheugen verdwenen en de (gevoelsmatige) kloven tussen generaties groeien. Het project heeft ten doel om maatschappelijke en historische inzichten te vergroten en de verbinding tussen generaties te laten zien en bestendigen.

De jaren 80 kenden grote activistische bewegingen (anti-kernwapenbeweging, protesten tegen pausbezoek, feminisme, milieu-activisme e.a.). Ook nu zetten mensen zich vol voor fundamentele rechten in. De serie toont dat rechten en vrijheden bewerkstelligd werden en worden door activisten die een momentum vinden om politieke tegenstellingen te overstijgen en verandering teweeg te brengen en tevens dat vrijheid actief en blijvend bevochten moet worden.

Het oorspronkelijke projectidee bestond uit zes interviews met steeds twee mensen, t.w. een activist uit de jaren 80 en één uit de jaren 2020. De volgende zes thema's staan hierbij centraal: vrouwenrechtenbeweging, LGBTQ-rechten, milieu- en klimaat activisme, controversiële oorlogsvoering (kernwapens, geautomatiseerde wapens), woningnood en armoede (recht op onderdak), vrijheid van meningsuiting/verzet tegen persbreidel. We zijn verheugd deze artikelen te kunnen flankeren met een korte documentairefilm met dezelfde inhoudelijke insteek en in vorm en aanpak aanvullend aan de geschreven interviews.

In 2020 is het idee verder ontwikkeld en is financiering gegenereerd om dit project tot stand te brengen. Dat is onder meer gevonden in een bijdrage van het Amsterdams Fonds voor de Kunst. Het betrof een wijzigingsvoorstel van het oorspronkelijk ingediende project *Les extrêmes se touchent*. Vrij Links redacteur Marieke Hoogwout en regisseur en Gouden Kalf-winnaar Hester Overmars zijn aangetrokken voor de artistieke ontwikkeling en uitvoering.

Hiermee zijn in 2020 alle voorbereidingen getroffen om in 2021 aan de slag te kunnen met aanvullende research, uitvoering en presentatie. In de eerste helft van 2022 zal dit project organisatorisch en financieel worden afgerond.

3.5 Vrij Linkse bijeenkomsten

Onze ambitie om in 2020 het bereik en de impact van Vrij Links te vergroten via regionale bijeenkomsten hebben we vanwege de coronacrisis moeten opschorten. Het plan was een reeks bijeenkomsten in steeds een ander deel van Nederland te organiseren waarbij telkens een kernthema van Vrij Links over het voetlicht wordt gebracht, zoals individuele vrijheid, solidariteit en secularisme of nieuwe onderwerpen die gaandeweg het jaar aan belang winnen. De bijeenkomsten bieden ruimte voor sympathisanten om elkaar te ontmoeten en van gedachten te wisselen. Daarnaast wilden we ten minste één groter evenement in trant van het Vrijheid- en Onderwijsdebat in 2019 organiseren.

Toen bleek dat deze bijeenkomsten ook in de loop van 2020 geen doorgang konden vinden, hebben we ons gericht op andere activiteiten en vormen van interactie die tijdens de lockdown wel mogelijk waren. Zo hebben we de nieuwe serie 'De Geschiedenis van de Machtelozen' voorbereid. Daarnaast hebben we naar online manieren gezocht voor vrije ideeënuitswisseling over politiek-maatschappelijke thema's:

In 2020 hebben we voor het eerst een E-salon georganiseerd: een onlineversie van de traditionele salon. In de 18e eeuw, de tijd van de Verlichting, was er in de Europese steden een uitgebreide saloncultuur: vooruitstrevende filosofen, verlichte bestuurders en tegendraadse schrijvers kwamen in de salon bijeen om de nieuwe, eigenzinnige ideeën van hun tijd te bespreken en verder te ontwikkelen. Die saloncultuur zetten we graag voort.

In onze eerste E-salon werd het boek *Cynical Theories* van Helen Pluckrose en James Lindsay besproken, waarin wordt uitgelegd waarom identiteitspolitiek het streven naar sociale rechtvaardigheid in de weg staat. Deze E-salon voorzag in het scherp krijgen van het onderwerp en de debatperspectieven, had een onderzoekscomponent en bood ruimte aan meerstemmigheid. De opbrengst was kwalitatief en verdiepend. De E-salon had bovendien een sociale doelstelling: een plek waar progressieve en liberale mensen elkaar kunnen vinden. Op dit online evenement kwamen meer mensen af dan wij toegang konden verschaffen; de mensen die deelnamen hebben de bijeenkomst als erg geslaagd ervaren.

3.6 Sprekerscollectief

In 2020 heeft Vrij Links de verkenning omtrent het opzetten van een sprekersplatform voor progressief en vrijzinnig geluid voortgezet. Inmiddels heeft dit project de voorlopige werktitel 'PALM Collective' (Progressive and Liberal Minds Collective).

Uit gesprekken met stakeholders en sympathisanten bleek dat er behoefte is aan een platform of collectief waar het progressieve, vrije geluid centraal staat en die de links/rechts tegenstelling overstijgt. Een plek die uitwisseling bevordert tussen progressief, liberale denkers uit het gehele politieke spectrum en overstijgende, urgente vraagstukken in de samenleving signaleert en duidt. Denkers die vrijzinnigheid, progressieve waarden en de vrijheden en rechten van het individu verdedigen en de moderniteit omarmen, willen wij met het sprekerscollectief een podium bieden in directe dialoog met gelijkgestemden, andersdenkenden of het algemene publiek.

De eerste fase (afgerond in 2020) was voornamelijk verkennend van aard. Zo is onder meer gesproken over de scope van de onderwerpen en activiteiten van de te betrekken sprekers en adviseurs en over de governance-structuur achter het collectief. Tijdens deze gesprekken is ook geïnventariseerd welke ontwikkeling we voor Vrij Links beogen om het sprekerscollectief te kunnen realiseren.

4. Agendering door Vrij Links

De doelstelling van Vrij Links om het linkse politieke en maatschappelijke domein te inspireren om weer echt progressief, vrijzinnig en seculier te worden, heeft in 2020 zijn vruchten afgeworpen. Onze impact is terug te zien in de politieke arena, in maatschappelijke organisaties en via de media. Ook hebben we onze stem laten horen in het publieke debat via het online platform en sociale media-kanalen.

Door politici, kunstenaars, bestuurders en andere individuen te verbinden en een platform te bieden, zal Vrij Links zich blijven inzetten voor een progressief en vrijzinnig geluid in de Tweede Kamer, het publieke debat, de media én daarbuiten.

4.1 Vrij Links en de Tweede Kamer

In 2020 heeft Vrij Links concrete impact in de Tweede Kamer gehad via het geven van adviezen en het delen van expertise en netwerk. Voorbeelden hiervan zijn de [motie](#) van Tweede Kamerlid Femke Merel van Kooten-Arissen om niet enkel met moskeeën maar met seculiere vertegenwoordigers uit migrantengemeenschappen in gesprek te gaan en de Kamervragen van Jasper van Dijk en Sadet Karabulut (SP) over de verplichte nationaliteit van Marokkanen. Comité van aanbeveling-lid Keklik Yücel [trad op](#) als expert bij de Parlementaire Onderzoekingscommissie 'Beïnvloeding uit onvrije landen'. Ze stelde dat onze vrije en open samenleving onder druk staat van antidemocratische denkbeelden die worden geëxporteerd uit onvrije landen en dat we onze democratische rechtstaat moeten versterken. Namens Vrij Links nam Eddy Terstall deel aan [een rondetafelgesprek](#) in de Commissie Sociale Zaken en Werkgelegenheid van de Tweede kamer over de initiatiefnota 'In Nederland beslis je over je eigen leven' van Bente Becker (VVD). Vrij Links voorzitter Femke Lakerveld ging met enkele (kandidaat) Kamerleden in gesprek over kunst en cultuurbeleid en het belang van een vrije ideeënstrijd.

Dit jaar heeft Vrij Links zich op verschillende manieren gemengd in het debat over de bevordering van diversiteit en het tegengaan van ongelijkheid in het hoger onderwijs. Secretaris van Vrij Links, Esmé Bosma, werkte mee aan [een artikel in de Folia](#) over gelijke kansen van prof. Dr. Han van der Maas van de UvA die leidde tot [Kamervragen](#) over het Nationaal Actieplan Diversiteit en Inclusie in het Hoger Onderwijs. Ook publiceerde Vrij Links [het betoog](#) van Josse de Voogd ten behoeve van een brede blik op diversiteit in de Tweede Kamer over de nauwe blik op gender of etniciteit waarin klasse en onzichtbare diversiteit buiten beeld blijven.

Afgelopen november steunde Vrij Links de actie van oud Tweede Kamerlid Boris van der Ham en journalist en programmamaker Tim Hofman met het Humanistisch Verbond. Dit betrof een brief aan minister Arie Slob met de oproep tot inperking van de ruimte die orthodoxe scholen hebben om homoseksualiteit af te keuren. Vrij Links [riep op](#) deze brief mede te ondertekenen, hetgeen in korte tijd zo'n 30.000 keer gebeurde. Hiermee is wederom een luid signaal afgegeven om Artikel 23 over Vrijheid van Onderwijs op de schop te nemen.

4.2 Vrij Links in de media

Een aantal bekenden binnen Vrij Links, zoals filmmaker Eddy Terstall, oud-politica Keklik Yücel, schrijver/docent Asis Aynan, schrijver/columnist Erdal Balci, oud-politicus/publicist Zihni Özdil en actrice/voorzitter Femke Lakerveld, namen in 2020 een uitdrukkelijke ambassadeursrol op zich. Maar ook nieuwe betrokkenen die zich in het publieke debat zichtbaar roeren, deden dit steeds vaker over of namens Vrij Links. Een aantal van deze deelnemers aan het debat beschikken over een grote eigen achterban, waardoor het bereik van activiteiten, acties en argumenten veelal groot is en nieuws zich relatief snel verspreidt.

Betrokkenen bij Vrij Links werden geïnterviewd door of publiceerden in landelijke en regionale media. Leden van ons comité van aanbeveling schrijven columns voor landelijke kranten en maandbladen. In 2020 schreef Eddy Terstall een wekelijks column in de Telegraaf, Erdal Balci in de Volkskrant, Asis Aynan in de HvanA en schreef Zihni Özdil wekelijks voor het NRC Handelsblad en Vrij Nederland. Een kleine greep uit overige bijdragen vanuit Vrij Links:

- 'Als links niet meer met rechts in debat gaat, is dat een groot cadeau aan rechts', Zihni Özdil over Vrij Links in Vrij Nederland, 6 januari 2020, [🔗](#)
- Eddy Terstall te gast bij BNR 'De Beste Stuurlii', 21 februari 2020, [🔗](#)
- Asis Aynan pleit tegen religieus onderwijs in 'Is religieus onderwijs nog wel van deze tijd?', gepubliceerd door Amnesty, 26 februari, [🔗](#)
- Interview met Femke Lakerveld 'Mensen hebben rechten, ideeën niet' in magazine van Vrijmetselarij, februari 2020, [🔗](#)
- Interview met Femke Lakerveld, Fabian van Hal en Marieke Hoogwout in het tijdschrift van JOVD Amsterdam, maart 2020, [🔗](#)
- Eddy Terstall in gesprek met Ad Verbrugge bij 'De Nieuwe Wereld', 6 maart 2020, [🔗](#)
- Redacteur Mathieu Peulen te gast bij Hollandse zaken over het racismedebat, 20 juni 2020, [🔗](#)
- Keklik Yücel en redacteur Marieke Hoogwout schrijven samen met Guido Deuzeman het artikel 'Maak vrouwenrechten eindelijk écht inclusief' in het Algemeen Dagblad, 7 oktober 2020, [🔗](#)
- 'Na Vrij Links, waar blijft Vrij Rechts', Geerten Waling, EW Magazine, 3 december 2020, [🔗](#)
- Interview met Fabian van Hal, auteur voor Vrij Links in de Kanttekening, 3 december 2020, [🔗](#)
- Keklik Yücel in het artikel 'Islamisme, koppen uit het zand, tijd voor een rode lijn', 7 december 2020, [🔗](#)

4.3 Vrij Links in dialoog

Diverse betrokken individuen bij Vrij Links gingen voor en achter de schermen in dialoog om het belang van individuele vrijheid centraal te stellen. Het meest gelezen artikel van 2020 was de '[Open brief aan de NOS, door Keklik Yücel](#)' wat heeft geleid tot een uitnodiging van Yücel door hoofdredacteur NOS Nieuws Marcel Gelauff om te spreken over een waardige manier om naar diversiteit te streven.

Bij het Humanistisch Verbond vinden we vaak geestverwanten van Vrij Links, maar naar aanleiding van een 'Handreiking Kinderen en Racisme' vond Vrij Links het nodig om hierbij kritische kanttekeningen te plaatsen. Een collectief publiceerde op ons platform het artikel '[Over een humanistische handreiking die niet humanistisch is](#)'. Leden van het Humanistisch Verbond dienden daarna een motie in om de handreiking terug te trekken. Na toezegging door het Humanistisch Verbond op de Algemene Leden Vergadering dat de handreiking niet verder actief verspreid zal worden, is deze motie teruggetrokken. Dit heeft geleid tot nieuwe gesprekken over humanistische, meerstemmige pedagogiek.

Buiten Nederland zoekt Vrij Links continue aansluiting bij vergelijkbare organisaties. Wat het platform betreft stellen we er belang in dat ook (vertaalde) bijdragen of interviews met publicisten of vrijzinnige denkers uit andere landen een plek vinden. Bijvoorbeeld het uitwisselen van (vertaalde) content met platforms als het Britse *Areo Magazine*, waarmee wij een lopende samenwerking hebben. Of het vertalen en plaatsen van stukken of interviews met mensenrechtenactivisten zoals [Maryam Namazie](#) en [Shaparak Shajarizadeh](#) (in het Nederlands en Engels). Ook riep Vrij Links in samenwerking met internationale organisaties op tot [een internationale Dag van de Afvalligheid](#) op 22 augustus. In 2020 heeft Vrij Links ook Belgische auteurs aangetrokken en onderhouden we contact met het Humanistisch Verbond Vlaanderen.

Door middel van dergelijke samenwerkingen kunnen wij elkaars geluid en inzichten versterken en zo een sterk internationaal netwerk vormen waarin vrijzinnige, progressieve ideeën en mensen elkaar kunnen vinden

5. Organisatie

Stichting Vrij Links is op 31 juli 2018 opgericht. De stichting is vrijelijk geïnspireerd op het manifest Vrij Links dat op 17 mei 2018 gepubliceerd werd in de Volkskrant en het levendige debat dat daarop volgde. Stichting Vrij Links is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder dossiernummer 72283173. Het IBAN-nummer van de Stichting is NL37 TRIO 0379 3304 82. Het fiscaal nummer van de stichting (RSIN) is: 8590.58.864.

De organisatie, bestuur voorop, laat zich leiden door de brede en verbindende missie van de stichting en door de belangrijke principes van gelijkwaardigheid, gemeenschappelijkheid, solidariteit en democratische waarden. Daarnaast zijn de volgende kernwaarden richtinggevend voor de vormgeving van beleid en activiteiten: vrij, uitgesproken, meerstemmig, nieuwsgierig en seculier. Vrij Links' publiek en sympathisanten, medewerkers en vrijwilligers maar ook onze partners herkennen zich in deze waarden.

Voor Vrij Links is transparantie en onafhankelijk toezicht van groot belang. Hoewel Vrij Links geen culturele ANBI is en we niet gebonden zijn aan de Governance Code Cultuur (GCC), accepteren we deze code wel als belangrijke richtlijn voor wat betreft ons risicomanagement en onze bestuurlijke- en organisatiekeuzes.

5.1 Bestuur

Het bestuur bestaat uit Femke Lakerveld (voorzitter, oprichter van de stichting), Sander Zuidema (penningmeester, oprichter van de stichting) en Esmé Bosma (secretaris, toegetreden 1 september 2019).

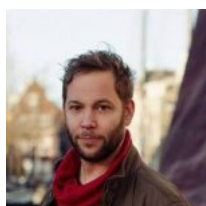
Femke Lakerveld - voorzitter

Adviseur en toezichthouder in de culturele sector, actrice

Esmé Bosma - secretaris

Promovenda politicologie, Universiteit van Amsterdam

Sander Zuidema – penningmeester

Senior software developer

Het bestuur bestaat uit betrokken professionals met kennis van zaken en grote affiniteit met de missie en visie van Vrij Links. De drie bestuursleden zijn onafhankelijk van en aanvullend aan elkaar. De leden hebben een verschillende professionele achtergrond (wetenschap, kunst, informatietechnologie), hanteren verschillende maatschappelijke perspectieven, zijn van verschillende generaties, divers en complementair.

Het bestuur is verantwoordelijk voor statutaire doelstellingen, beleid en koers. Daarnaast stuurt zij de organisatie aan en fungeert zij als een belangrijke sparringpartner voor de actieve vrijwilligers. Statutair is vastgelegd dat Vrij Links minimaal tweemaal per jaar bijeenkomt. In 2020 kwam het bestuur viermaal in officiële vorm samen, exclusief tussentijds overleg. Belangrijke kansen en bedreigingen zijn geformuleerd en het bestuur neemt haar rol als risicobeheerser serieus.

Stichting Vrij Links heeft als algemeen nut beogende instelling een ANBI-status. Bestuursleden ontvangen derhalve alleen een onkostenvergoeding en een niet bovenmatig vacatiegeld conform de regels voor een ANBI.

5.2 Redactie en ondersteuning

In 2020 groeide het team van vrijwilligers dat zich inzet voor Vrij Links van circa 15 naar 20 personen. Onder de nieuwe vrijwilligers bevonden zich een nieuwe, tijdelijke coördinator voor de redactie, nieuwe vertalers, redacteurs, en projectmedewerkers. Van medio april tot eind juli heeft een stagiair van de Erasmus Universiteit Rotterdam meegeholpen aan de ontwikkeling van de 80/20-dialogen en de bijbehorende financieringsaanvraag bij het AFK.

Hoewel de samenwerking binnen Vrij Links ook voor het uitbreken van de coronapandemie voornamelijk digitaal verliep, is dit in de loop van 2020 geïntensiveerd en geprofessionaliseerd. Zo wordt door bestuur, redactie, binnen projectgroepen en met het hele team van vrijwilligers periodiek digitaal vergaderd en is in het vierde kwartaal online-samenwerkingssoftware in gebruik genomen. In eerste instantie werd dit softwarepakket alleen door de redactie gebruikt voor het stroomlijnen van de binnenkomende artikelen maar inmiddels maakt de gehele organisatie gebruik van deze tool.

Met een grote schil van meer dan 100 auteurs die aan het online platform willen bijdragen blijft de coördinatie van het online platform een uitdaging. Daarom zal in 2021 opnieuw ingezet worden op de werving van een hoofdredacteur en/of redactiecoördinator.

5.3 Comité van aanbeveling

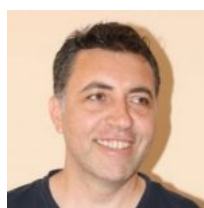
Een comité van aanbeveling is aangesteld om Vrij Links extra slagkracht te geven en reflectiemogelijkheden te bieden aan het bestuur en de rest van de organisatie. Het comité bestaat uit prominente personen met politieke, maatschappelijke, culturele of journalistieke ervaring die een belangrijke rol vervullen in het maatschappelijke en publieke debat. Met hun inzet, expertise en netwerk ondersteunen en versterken zij de stichting.

Leden van het comité van aanbeveling verbinden zich onbezoldigd en vertrouwelijk aan de organisatie en garanderen de goede naam van de organisatie. Leden van het comité van aanbeveling worden incidenteel betrokken bij strategiesessies en -overleg. Daarnaast zijn de leden betrokken op specifieke thema's en activiteiten van Vrij Links.

Asis Aynan

Schrijver en docent

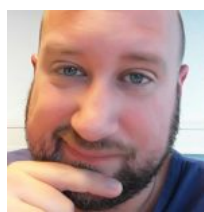
Erdal Balci

Schrijver en columnist

Zihni Özdil

Columnist NRC & Vrij Nederland

Roel Sint

ICT-er in de zorg

Eddy Terstall

Filmmaker en columnist

Keklik Yücel

Politicooloog en voormalig Tweede Kamerlid PvdA

In 2020 zijn de leden van het comité van aanbeveling uitgenodigd om deel te nemen aan de online teamvergaderingen van de vrijwilligers en individueel regelmatig betrokken op thema's en specifieke activiteiten van Vrij Links. Zihni Özdil heeft eind 2020 aangegeven Vrij Links te zullen blijven steunen maar zijn zitting in het comité van aanbeveling niet voort te zetten in 2021.

6. Jaarrekening

6.1 Toelichting

In het tweede volledige boekjaar voor stichting Vrij Links is de financiële positie sterk verbeterd. De donatiestrategie is verder aangescherpt, resulterend in een sterk toegenomen aantal vaste donateurs en een stabiele, geleidelijk groeiende stroom van inkomsten. Hierdoor heeft Vrij Links niet alleen de doelstelling behaald om een positief resultaat te boeken, maar ook de nog niet uitbetaalde onkosten en vacatiegelden van het bestuur uit eerdere boekjaren kunnen vereffenen.

Vanwege de coronapandemie kon de productie van de korte film *Les Extrêmes se Touchent* niet doorgaan en is een succesvol wijzigingsverzoek ingediend bij AFK om binnen dezelfde thematiek een interviewreeks en korte documentaire onder de noemer 80/20-dialogen te realiseren. De uitvoering van de 80/20-dialogen ligt in 2021. Hierdoor valt het voor projecten begrote bedrag voor het boekjaar 2020 lager uit dan begroot en is een reservering voor het boekjaar 2021 opgenomen.

De structurele uitgaven van de stichting beperken zich tot reis- en onkostenvergoedingen, webhosting en fotoreportages. In verband met de coronapandemie zijn in 2020 geen fysieke bijeenkomsten of evenementen georganiseerd. Doordat ook de meeste bestuurs- en teamvergaderingen digitaal plaatsvonden vielen de onkosten voor de stichting lager uit dan begroot.

Stichting Vrij Links heeft 2020 afgesloten met een winst van € 7.821, resulterend in een positief eigen vermogen van € 1.518. Tevens is een bedrag van € 22.500,- gereserveerd voor de realisatie van de 80/20-dialogen. Het grootste deel hiervan bestaat uit een voorschot van het AFK uit een totale toekenning van € 25.000,-.

6.2 Balans 31-12-2020

	2020	2019
ACTIVA		
Liquide middelen		
Lopende rekening	24.012	1.189
Totaal liquide middelen	24.012	1.189
Vorderingen		
BTW nog te ontvangen	90	901
Totaal vorderingen	90	901
TOTAAL ACTIVA	24.102	2.090
PASSIVA		
Eigen vermogen		
Eigen vermogen	1.518	-6.293
Reservering projecten	22.500	0
Totaal eigen vermogen	24.018	-6.293
Vreemd vermogen kort		
Crediteuren	44	295
Rekening-courant bestuur	40	8.088
Totaal vreemd vermogen kort	84	8.383
TOTAAL PASSIVA	24.102	2.090

6.3 Verlies- en winstrekening 2020

	Resultaat 2020	Begroting 2020	Resultaat 2019
Baten			
Donaties	18.190	10.000	7.283
Baten uit fondsenwerving	20.000	30.000	0
Debatten en evenementen	0	0	2.934
Overige inkomsten	43	0	0
TOTAAL BATEN	38.233	40.000	10.217
Lasten			
Algemene kosten	513	500	437
Bestuur stichting	3.864	3.900	2.712
Online platform	569	1.800	110
Onkosten	1.782	2.900	3.397
Projecten	826	30.000	4.996
Reclame/advertentiekosten	358	900	667
Reservering projecten	22.500	0	0
TOTAAL LASTEN	30.412	40.000	12.319
RESULTAAT	7.821	0	-2.102

7. Partners en netwerk

Vrij Links werkte in 2020 samen met deze (project)partners om de progressieve, vrijzinnige waarden in binnen- en buitenland te versterken.

Areo

8. Contact

Adres: Stichting Vrij Links
Veenweg 78
9686 SK Beerta
Website: www.vrij-links.nl
E-mail: bestuur@vrij-links.nl

